

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

akademický rok 2013/2014

**Vysokoškolská kvalifikační práce (ateliérová práce)
posudek oponenta**

Jméno a příjmení studenta: Bc. Kateřina Blaháková

Název práce: Umění tibetského buddhismu a jeho vnímání a prezentace v ČR

Posudek:

Od umění k umění - a nikam

Motto: „Mistr Hyakudžo slíbil mnichům, že až obdělají pole, poví jim všechno o zenu. Když skončili práci, mistr mlčky rozpřáhl ruce.“

Oslovení k vypracování posudku předkládané práce ze strany slečny Blahákové pro mne od samého začátku představuje zásadní výzvu včetně snahy pochopit, proč si za oponenta vybrala právě mne, který má s grafickým designem málo co činit. Za přijatelnou odpověď se nabízí naše společné malířské pozadí a multimediální charakter jejího stávajícího projektu. Směs autorčiných zájmů v daném kontextu nicméně představuje jak přidanou hodnotu, tak nebezpečí pověstné Achillovi paty.

Kateřina Blaháková se rozhodla využít bakalářské práce k realizaci rozsáhlého záměru, jehož výsledek můžeme v době obhajoby komplikovaně odhadovat. Její cíl rozhodně nepatří k běžným výstupům bakalářského studia. Ne každý student FaVU se v jejím postavení rozhodne uskutečnit realizaci výstavy doplněnou o hybridní autorský katalog. Sousloví *Umění tibetského buddhismu a jeho vnímání a prezentace v ČR* lze navíc v podmínkách umělecké školy snadno vnímat jako badatelský úkol hodný doktorského výzkumu. Hodnocení celého projektu osobně zaměřuji na formální záměr autorky, kterým je řešení expozice a zpracování vizuálního stylu výstavy.

Po ideové stránce považuji za důležité autorčino zpřístupnění osobního nahlížení světa, jež skrze svou práci demonstruje v kombinaci s hledáním vlastního profesního jazyka. Pro samotné posouzení беру za klíčové, že téma bakalářské práce pro Blahákovou nepřichází povel, ale na základě snahy představit specifickou oblast, které jí dlouhodobě zajímá. Činí tím to, co by mělo na vysoké škole samozřejmostí a přesto tomu tak často není. Bez ohledu na výsledek celého projektu je pro mne podstatné, že ten její nezapadne do řady šedých studentských vizuálů obchodních řetězců, inovací reklamních značek, ad. I tento fakt by ovšem neměl ovlivňovat progresivní kritiku.

Autorka se ve spolupráci s Alšovou galerií pouští do experimentu, ve kterém může velmi snadno selhat a stát se hvězdou příštího dílu Galérky Ondřeje Chrobáka a Tomáše Svobody, sarkasticky mapujícího cesty dvojice po regionálních galeriích a postřehy z navštívených expozic. K vytvoření kvalitního výstavního projektu je pochopitelně třeba vyzrálé kurátorské osobnosti, znalosti provozní praxe a dobře nastaveného realizačního týmu. Současně je třeba konstatovat, že i dnes tolik populární zaměňování role umělce a kurátora má svá pravidla – a vlastní kulturu. Jakkoli si uvědomuji, že někde autorka začít musí, považuji její „poznámky a plány k výstavě“ (viz obr. přízemí = 2 míst. a patro = 2 míst.) za nedostatečné, a to i po vzájemné konzultaci. Doporučuji proto především jasněji definovat cíl samotné výstavy. Důležitým je nejen co má výstava ukázat, ale zejména to, co má být jejím sdělením! Forma expozice by v tomto ohledu měla jasně následovat nejen parametry

vystavených exponátů, ale předně kurátorský záměr, od kterého lze výhradně odvozovat kvalitní instalaci. Rizikem, které by autorka dále neměla podceňovat rovněž zůstává komplikovaný architektonický rámec renesančních prostor Wortnerova domu, ve kterém se výstava odehrává, popřípadě očekávané limity rozpočtu celé akce. Jaký formát vlastně výstava bude mít? Vědecko-populární, kontemplační? Bude zaměřena na uměleckou obec nebo je věnována výhradně buddhistické komunitě v ČR? Kdo by měl být jejím ideálním cílovým divákem?

Kriticky se lze rovněž stavět ke struktuře písemné obhajoby, jež by si po formální stránce, když už ne rovnou osnovu, jistě zasloužila zřetelnější řazení motivace a předmětu práce včetně bibliografického přehledu. Jestliže jsou brožury a katalog přirozeně pojaty volným grafickým stylem, očekával bych od průvodní obhajoby důslednější akademický rámec. (Zde prosím nezaměňovat za nakládání s kvalitními citovanými zdroji, které se autorka zajímavě rozhodla ukotvit do anonymního rámce, jenž je buddhistickému umění převážně vlastní.) Aktuální mix autorské kompilace může na druhou stranu představovat problém, nebude-li důsledně členěn v duchu sdělované látky. V některých momentech působí pro nezasvěceného čtenáře zavádějícím dojmem jako je tomu aktuálně například v PDF katalogu na straně 9. Zde by si jednotlivé cykly Buddhova učení zasloužili pečlivější členění – ačkoli součástí Diamantové cesty jsou i nauky Velké cesty, je Diamantová cesta ještě něčím dalším. V textu se navíc objevují nepravidelné mezery mezi některými odstavci (str. 11, 29, 31), zalomení nerespektuje hladkou sazbu, přičemž pochybnosti ve mě vyvolává i použití anglických originálů v českém textu. Pevně věřím, že se jedná o neduhy spojené s průběžnou rozpracovaností práce, nemohu je ovšem v době formování mého posudku nezmínit.

Za veskrze osvěžující, oproti výše naznačeným otázníkům, považuji stávající atraktivitu grafických materiálů po vizuální stránce. Zajímavým způsobem vystupují z domácího standardu unylých prezentací regionálních galerií či tiskovin s humanitním obsahem a autorčino „deníkovo-fanouškovské“ využití formátu zinu je mi sympatické. Téma vizuální inovace v oblastech, kde běžně parametry současného grafického designu až na světlé výjimky stále chybí, považuji za kapitolu samu o sobě a Blaháková ze stereotypu běžovo-zelených brožur vytvářených v Microsoft Word vykračuje s jistotou. Sama pro sebe hledá vazby mezi orientálním a lokálním zobrazováním. Jednotlivé sešity i výsledný katalog zpracovává skrze grafický systém za využití sítě vycházející z tibetské malby a během procesu přípravy vytváří nezbytné makety, které se mohou zásadním způsobem lišit od aktuální elektronické verze. Na rozdíl od koncepce výstavy je proces práce na jejím vizuálu zručně řízeným a díky proaktivnímu přístupu autorky logicky i více pod kontrolou.

V duchu výše citovaného motta, které současně považuji za memento, doporučuji bakalářskou práci k obhajobě. Aktuální rozpracovanost hodnotím stupněm C a budu velmi rád, pokud studentka na uvedené výhrady zareaguje ku prospěchu dokončení celého projektu, který si pak jistě zaslouží i pozitivnější hodnocení v rámci samotné obhajoby.

Otázky autorce práce:

1. Může autorka alespoň rámcově upřesnit své vnímání rozdílů mezi volným, užitým a duchovním uměním v kontextu provozu současného umění?
2. Jaké jsou možnosti rozpočtu celé akce a nakolik jsou reálně provázány s plánovanými výstupy? Pracuje autorka s konkrétními čísly rozdělenými po jednotlivých položkách?

Vypracoval(a): MgA. Petr Dub, Ph.D.

V Praze dne 3. 6. 2014